

Samenwerken met de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

dr. mr. M.J.M. Hageman
(Maarten)

Webinar VJK

26 maart 2026

Hageman Advies

Maarten Hageman

Keynote speaker, docent

Voormalig secretaris/directeur
Regio Nijmegen en Regio
Rivierenland;
Faculteitsdirecteur Utrecht

Docent governance
Bestuursacademie, NSOB,
NSPOH

Hageman Advies

STAATS- EN BESTUURSRECHT
PRAKTIJK

Samenwerken met de Wet gemeenschappelijke regelingen

Een praktische handleiding voor gemeenten

Dr. mr. M.J.M. Hageman

 Wolters Kluwer

Programma

1. Een juridisch perspectief
2. Vormen en soorten
3. Verbonden partijen
4. Positie van de Raad

1. Een juridisch perspectief

1. Samenwerken is het afstemmen of verplaatsen van taken, bevoegdheden (en bijbehorende verantwoordelijkheden)
 - Taken: autonoom, medebewind; publieke, 'doe-taken'
2. Attributie, delegatie en mandaat, via Awb
3. Vertrekpunt is Gemeentewet (Provinciewet, Waterschapswet)
 - ook alle 'rechtsstatelijke waarborgen' van bijv. Woo, Bekendmakingswet, Archiefwet, Aanbestedingswet, WOR, Ambtenarenwet, AVP
4. Verplicht
 - via Jeugdwet, Omgevingswet, Wpg, Wvr
5. Vrijwillig
 - privaatrechtelijk: de **Gemeente** is de partij (via BW);
 - publiekrechtelijk: het **bestuursorgaan** treft een regeling (Wgr)

Typen regelingen

- Het zijn **bestuursorganen** die een regeling treffen, dus:
 - **Collegeregelingen**
 - Raadsregelingen
 - Burgemeestersregelingen
 - ‘Gemengde regelingen’
- Alleen m.b.t. eigen taken en bevoegdheden
- Die zij via de regeling **afstemmen, delegeren** en **mandateren**

2 Samenwerkings- en rechtsvormen

Samenwerkingsvormen van 'licht' naar 'zwaar' →

		1. Afstemming	2. Netwerk constructie	3. Zelfstandige organisatie
Rechtsvormen	Publiekrechtelijk	Wgr 'Regeling zonder meer' Overig Bevoegdheden-overeenkomst Convenant	Wgr CR	Wgr GO BVO GOL
	Privaatrechtelijk	Bestuursovereenkomst Beleidsovereenkomst	DVO	BW Vereniging Coöperatie Stichting NV/BV

Hageman Advies

Rechtsvormen van de Wgr, alle typen regelingen

Samenwerkingsvormen van 'licht' naar 'zwaar' →

1. Afstemming

2. Netwerk
constructie

3. Zelfstandige
organisatie

Publiekrechtelijk

Wgr
'Regeling zonder meer'

Wgr
CR

Wgr
GO
BVO
GOL

Overig
Bevoegdheden-
overeenkomst
Convenant

Privaatrechtelijk

Bestuursovereenkomst
Beleidsovereenkomst

DVO

BW
Vereniging
Coöperatie
Stichting
NV/BV

Dit is de kern

Er zijn vijf Wgr-rechtsvormen, van ‘licht naar zwaar’:

- Oftewel van **afstemmen** (‘zonder meer’), voor elkaar uitvoeren (**mandaat**) (CR) tot een:
 - nieuwe, **zelfstandige organisaties** (GO, BVO en GOL),
 - mogelijkheden voor delegatie
 - ook weer oplopen wat betreft bevoegdheden
 - meest vergaande vorm is het GOL
 - een ‘geleed’ bestuur; drie bestuursorganen volgens de Awb

3. Verbonden partijen BBV

Samenwerkingsvormen van 'licht' naar 'zwaar' →

Rechtsvormen

	1. Afstemming	2. Netwerk constructie	3. Zelfstandige organisatie
Publiekrechtelijk	Wgr 'Regeling zonder meer' Overig Bevoegdheden-overeenkomst Convenant	Wgr CR	Wgr GO BVO GOL
Privaatrechtelijk	Bestuursovereenkomst Beleidsovereenkomst	DVO	BW Vereniging Coöperatie Stichting NV/BV

Hageman Advies

Verbonden partijen; BBV

- Organisaties waarin de gemeente een **bestuurlijk** en een **financieel** belang heeft (art. 1 lid 1 onder b, c en d Besluit beheer en Verantwoording BBV)
- Bestuurlijk belang: de gemeente kan invloed uitoefenen binnen het bestuur, haar belang in het bestuur behartigen
 - Zij is erin is vertegenwoordigd
 - Stemrecht
 - (niet: alleen een benoemings- of voordrachtsrecht, bestuurslidmaatschap ‘op persoonlijke titel’)
- Financieel: het bedrag waarvoor de gemeente een risico loopt.
 - Instaan voor tekorten, niet verhaalbaar, bijv. faillissement;
 - Aansprakelijk wanneer de organisatie haar verplichtingen niet nakomt.
 - (niet: leningen, garantstellingen en subsidies)

Positie van de Raad

- Complexiteit
- Gebrek aan integrale afwegingen
- Gebrekkige informatie
- Gebrek aan kennis en tijd
- Gebrek aan controle mogelijkheden

Instrumenten Raad (collegeregeling; GO, BVO en GOL), Gemeentewet en Wgr

Informatie

- Van het a) **eigen college**, b) **het bestuur** en c) **eigen bestuurders** van het samenwerkingsverband
- Kadernota, (voorl.) jaarverslag, ontwerpbegroting
- Inzetten van raads- en onderzoekscommissies, rekenkamerfunctie

Verantwoording

- Door het **college** en zijn leden
- Door **de eigen, individuele leden** in het bestuur samenwerkingsverband, m.b.t. **eigen stemgedrag**

Bijsturen

- **Moties, zienswijzen** m.b.t. ontwerpbegroting en ‘majeure’ besluiten van het samenwerkingsverband
- Gemeenschappelijke adviescommissie
- **Zienswijze en toestemming** bij het treffen, wijzigen, uittreden en stoppen van het samenwerkingsverband

Ontslag eigen wethouder/burgemeester

Praktische mogelijkheden

- Stem de formele instrumenten op elkaar af
 - Informatieverzoeken, moties, zienswijzen, wensen en bedenkingen, toestemming
- Stapsgewijs: eerst in eigen huis (en dan regionaal)
 - Basis op orde: actueel overzicht, lokaal en regionaal
 - Organiseer gesprek, ambtelijk, college, raad en relevante samenwerkingsverbanden
 - Samenwerkingskader: 'Nota samenwerken', regionale Nota
 - Selecteer en prioriteer, lokaal en regionaal
 - Verdeel de aandacht: raadsrapporteurs, lokaal en regionaal
- Ruggensteun, ruimte voor het college, grip voor de Raad

Contact

dr. mr. M.J.M. Hageman
(Maarten)

Docent Governance, Bestuursacademie, NSOB, NSPOH
Associate Partner Rijnconsult en Proof Adviseurs

 Hageman.Advies@Gmail.com

 06 4077 0328

 [Maarten Hageman](#) #SamenwerkenmetdeWgr

Hageman Advies
Strategie | Samenwerking | Governance

